

De geschiedenis van het Natuurhistorisch Museum Rotterdam

deel 14 Groeistuipen (1984 - 1985)

J.G.B. NIEUWENHUIS *

Het jaar 1984 begon aanvankelijk rustig, maar de problemen bleven. Nog steeds waren er moeilijkheden met de toegangsregeling van de Diergaard voor het museum alsmede voor het aanbrengen van een zonwering, met als resultaat dat er niets gebeurde en de kwestie op de lange baan werd geschoven. Zo langzamerhand was het bestuur de stroeve verhouding met de Diergaard zat en ook de gemeente liet niets meer van zich horen. Het bestuur besloot op zoek te gaan naar een nieuwe vestigingsplaats, zo nodig buiten de gemeente. Men zocht contact met de gemeente Schiedam, de woonplaats van voorzitter Frans Slieker. Deze gemeente voelde daar wel wat voor en bood het bestuur een schoolgebouw aan de François Haverschmidtlaan. Bij de onderhandelingen die daarop volgden bleek dat de financiën het knelpunt waren. Schiedam vroeg een huurprijs van 35.000,- gulden per jaar, een bedrag dat de vereniging niet kon opbrengen. Daarvoor moesten er eerst subsidiegevers worden aangetrokken.

Op de jaarvergadering van 5 mei 1984 werd de nieuwe Beleidsnota uit 1983 aangeboden, voor het eerst in gedrukte vorm. Tijdens het jaarlijkse plenaire overleg met het Diergaardbestuur op 16 mei werden alle problemen nog eens besproken, echter zonder resultaat. De Diergaard klaagde over het komen en gaan van talloze vrijwilligers in het museum, die nimmer door de museumbeheerder bij de Diergaard werden gemeld. Op een zeker moment liepen er wel 12 personen rond. Op de bestuursvergadering van 19 oktober waar ook de Rijkscounselant voor de Natuurhistorische musea (drs. H. Hoogenhout) was uitgenodigd,

werd diens mening gevraagd over de voorgenomen vestiging in Schiedam. Het bleek dat deze daar positief tegenover stond, maar problemen vreesde met het verkrijgen van subsidies.

In verband met de nieuwe ontwikkelingen besloot het bestuur tot oprichting van de Dr. A.B. van Deinse Stichting, waarvan de akte op 6 december 1984 voor een Schiedamse notaris werd gepasseerd. In deze akte was tevens een nieuwe beheersovereenkomst opgenomen. Bestuursleden waren F.J.A. Slieker, voorzitter; E.J.O. Kompanje, secretaris; G.J. Gulden, penningmeester; A.F. de Jong, vice-voorzitter en H.L. Strack, bestuurder. Dit alles geschiedde buiten de verenigingsleden en het museum personeel om, hetgeen niet bepaald verstandig was. Tenslotte werd dit jaar nog een legaat en een herbarium ontvangen van het overleden lid mevrouw W.J. Post-Knipphorst.

Naar Schiedam?

Eind 1985 zou er zicht komen op een nieuw gebouw in betere omstandigheden. In het Rotterdams Nieuwsblad van 6 februari verscheen een uitvoerig bericht over de geplande verhuizing van het museum naar Schiedam dat als een bom insloeg, niet alleen bij de leden van de vereniging en het museum personeel, maar ook bij de gemeente Rotterdam die - toen het er op aankwam - toch niet graag het museum uit de stad zag verdwijnen. Op 11 februari zond het bestuur van de vereniging een circulaire aan de leden waarin werd vermeld dat het bestuur, nadat talloze pogingen om binnen Rotterdam tot betere huisvesting te komen op niets waren uitgelopen, contact had gezocht met de buurgemeente Schiedam over de vestiging van het museum binnen die gemeente. Dat gemeentebestuur reageerde positief en bood een schoolgebouw aan dat gelegen was aan de François Haverschmidtlaan

Rotterdam liet museum beetje in de kou staan

R.N. 6-2-1985

Voorzitter Frans Slieker:

Schiedam/Rotterdam — Tien gilden voor een museumkarakter: zo dacht de het Rijksmuseum in Amsterdam nog niet eens als er belangrijke exposities zijn. Nu mag je voor dat tientje weliswaar behalve het Natuurhistorisch Museum ook meteen de hele Diergaard Blijdorp zien, maar wie in die levende havel geen zin heeft en alleen voor de openlucht vogels komt, of voor de unieke vlindercollectie en insectenverzameling, die laatst toch mooi het volle pond.

Strakke situatie, vindt Frans Slieker. Hij heeft er alle voorzitter al om voor in aanpak van het Natuurhistorisch Museum een speciale instelling voor Blijdorp, maar in discussie met dat verzet. Alleen Blijdorp-beheerders kunnen terecht in het Diergaardgebouw, waar het museum sinds 1951 schijnbaar al bleef geforceerd. Het heeft laatste met toezicht van de Tweede Kamer. Rotterdam wilde dat indertijd nog het museum, met al bezettingen een schone verzuim. Indertijd was Rotterdam af te zien van de laatste, ook dat door overname van het Rijksmuseum van natuurhistorische in Leiden bestaande.

* Het Natuurhistorisch Museum besta uit unieke collecties.

... van de vereniging Vrienden van Blijdorp, dankt het het gezin de overname. Rotterdamse museumplannen wel steunen. In het er zijn over de stadsgemeente heen trekt. Slieker, voorzitter van 's Natuurhistorisch Museum, zegt er even wel op dat de veranderinge erhaal te worden van Blijdorp. Hij wil met Diergaard Blijdorp om te verhuizen over het Diergaardgebouw, want het was het museum goed uitkomen als later enige exposities in gebruik kon blijven worden. De gang ligt - via Blijdorp - dan wel een tijdje lopen, maar er zijn tegenover dat het een goed middel is om met de museumplannen te maken voor de natuurhistorische bezittingen in Schiedam.

Verhe
Lidende... Rotterdam... Vrij gew... Schiedam... Nieuwsblad van 6 februari 1985.

Stiefkind
Het Natuurhistorisch Museum, stiefkind van het Rotterdamse cultureelbeleid? Vroeger, toen het nog aan de Mathematisch Natuurhistorisch Museum 'Boymans van Beuningen' was, kon elke Rotterdammer de hofier het museum zelf van onderlinge van de biologie. Later moest het verhuizen, maar wie loven viel het niet. Het nieuwe gebouw te vinden.

... van WVC en de financieel-verwachtingen zijn optimistisch. Rotterdam niet het museum dat zijn, veranderinge het museum, maar al. Conterveer van de WVC om het Natuurhistorisch Museum vindt het niet een lange passage, want hij was graag in Rotterdam gebleven. Ook het stiefkind.

... van WVC en de financieel-verwachtingen zijn optimistisch. Rotterdam niet het museum dat zijn, veranderinge het museum, maar al. Conterveer van de WVC om het Natuurhistorisch Museum vindt het niet een lange passage, want hij was graag in Rotterdam gebleven. Ook het stiefkind.

AANKONDIGING VAN DE VOORGENOMEN VERHUIZING NAAR SCHIEDAM IN HET ROTTERDAMS NIEUWSBLAD VAN 6 FEBRUARI 1985. [ARCHIEF NIEUWENHUIS]

* [J.G.B. Nieuwenhuis is oud-collectiebeheerder, erelid en nog steeds archivaris van de Vereniging Natuurmuseum Rotterdam]

15, langs de doorgaande route Schiedam-Vlaardingen. Dit gebouw zou medio 1985 ter beschikking komen. Het lag in de bedoeling de verzamelingen in dit pand onder te brengen, maar de tentoonstellingen in het Dioramagebouw in de Diergaarde te handhaven. Op 9 maart werd het plan van vestiging in Schiedam besproken in de Collectieraad. Alle aanwezigen, op één na, stemden met het plan in.

Toch Rotterdam?

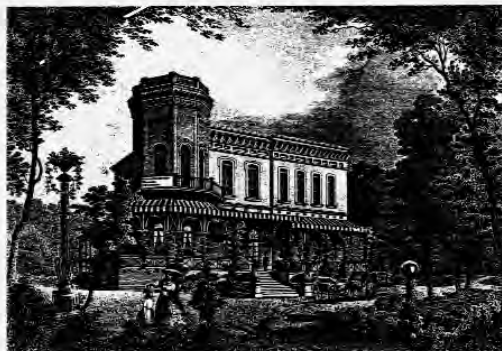
Inmiddels was gebleken dat ir Koos Hage van de Dienst Stadsontwikkeling van de Gemeente Rotterdam het museum eind februari had gebeld met de vraag of de verhuizing naar Schiedam al vast stond. Hierop antwoordde de aanwezige museumbeheerder ontkennend. Op verzoek van Stadsontwikkeling zond hij de Beleidsnota 1983 en andere informatie over het museum naar deze dienst. De heer Hage deelde hem mede dat de gemeente een tegenvoorstel wilde doen in de vorm van het leegstaande gebouw van de Volksuniversiteit in het Museumpark aan de Westzeedijk, de zogenaamde Villa Dijkzigt. De museumbeheerder greep dit plan met beide handen aan en liet zich kort daarna uitnodigen het gebouw te komen bekijken. Na terugkomst zette hij zich met zijn achterban aan het werk om een inrichtingsplan te maken. Over deze geheel nieuwe ontwikkeling vertelde hij echter niets aan het bestuur, hetgeen bijzonder kwalijk was.

Op 19 maart had voorzitter Slieker een gesprek met het museum personeel over de voorgenomen verhuizing naar Schiedam. Door een toeval vernam het bestuurslid ing. J. Goudswaard op 20 maart van een relatie op het Stadhuis over het voorstel van Stadsontwikkeling. Hij lichtte onmiddellijk zijn medebestuurders en eendrachtig werd het heft in handen genomen. Een dag later werd de museumbeheerder er schriftelijk op gewezen dat hij schorsing riskeerde indien hij doorging met het bestuur te negeren. Op 21 maart publiceerde Stadsontwikkeling een interne nota getiteld 'Een nieuwe toekomst voor het Natuur Historisch Museum Rotterdam in Villa Dijkzigt' waarin het belang van het museum voor de gemeente werd bepleit. Eind maart verscheen deze

nota in het contactorgaan De Brug, in welke redactie ook de museumbeheerder zat. Naar aanleiding hiervan besloot het verenigingsbestuur tot schorsing. In de vroege ochtend van 13 april bezocht een delegatie van het bestuur het museum om de beheerder persoonlijk het schorsingsbesluit mede te delen. Toen deze later bij de Diergaarde arriveerde en te horen kreeg dat de sleutel van het museum reeds aan voorzitter Slieker was gegeven, keerde hij - na een woordenwisseling met de portier - weer naar huis terug.

Wegens verontrustende mededelingen op het museum prikbord besloten de bestuursleden tot een nader onderzoek in het museum. Het was hierbij noodzakelijk enige bureau's open te breken om de administratie aan een verder onderzoek te onderwerpen. Er werd een aanzienlijke hoeveelheid, het bestuur onbekende, belangrijke informatie verzameld. Deze bestond onder meer uit gedetailleerde plannen betreffende een bijzondere algemene ledenvergadering en uitvoerige correspondentie met de afdeling Stadsontwikkeling van de gemeente Rotterdam, plannen betreffende het oude gebouw van de oude Volksuniversiteit, plannen aangaande publicatie van interne rapporten van de gemeente, insinuerende opmerkingen aan de adressen van diverse bestuurders, vele notities betreffende telefoongesprekken naar verschillende overheden, etc. Na telefonisch contact met de overige bestuursleden werd besloten om de museumbeheerder op staande voet te ontslaan zowel als museumbeheerder -als collectiebeheerder. De Diergaarde, daarover ingelicht, legde hem een toegangsverbod op. Vervolgens werden de museumruimten aan een nader onderzoek onderworpen. Er werden talrijke wantoestanden aangetroffen, waarvan een overzicht werd gemaakt.

Een nieuwe toekomst voor het Natuurhistorisch Museum Rotterdam in Villa Dijkzigt

SO.GB. S&R.

OKTOBER 1985

Villa Dijkzigt

Op 15 april had de voorzitter een onderhoud met de museummedewerkers die na een verhitte discussie het ontslag van de beheerder aanvaardden. Tijdens de bijzondere bestuursvergadering van 19 april werd alles nog eens schriftelijk vastgesteld. Op 24 april vond een bespreking plaats tussen het verenigingsbestuur en ambtenaren van de Dienst Stadsontwikkeling onder leiding van de wethouder van Sport en Recreatie M.J.D. Jansen over het toekomstig functioneren van het museum in een nieuwe locatie overeenkomstig de wensen van het ministerie van het Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur om het museum te doen uitgroeien tot een regionaal kernmuseum. Door alle betrokkenen werd de Villa Dijkzigt in dat kader als een zeer geschikte accommodatie beschouwd. Koos Hage stelde hierbij vast dat dit initiatief goed paste in de plannen om het Museumpark verder te ontwikkelen. De wethouder constateerde dat een onderzoek naar de mogelijkheden van verhuizing en uitbreiding tot een regionaal kernmuseum zinvol was en stelde daartoe voor het komende halfjaar een intensieve campagne te voeren. Het initiatief voor deze actie diende in de eerste plaats van het bestuur te komen, waarbij enige ondersteuning van de gemeente te verwachten was. Het bestuur van de vereniging deelde vervolgens mede dat de contacten

DE NOTA VAN
STADSONTWIKKELING DIE
EEN NIEUWE TOEKOMST
VOOR HET MUSEUM
BEPLEIT.
[ARCHIEF NATUURMUSEUM
ROTTERDAM]

met de gemeente Schiedam over de huisvesting bevroren waren aangezien de voorkeur nog steeds uitging naar blijvende vestiging in Rotterdam. Stadsontwikkeling zou contact opnemen met het Grondbedrijf teneinde de claim van het museum op Villa Dijkzigt veilig te stellen. Van uit het museum zouden de heren Goudswaard, Gulden en Slieker als contactpersoon fungeren. Over een maand zou nadere reportage volgen.

Tumult

Op 29 april richtte het bestuur een verzoek aan de heren H. Haven en drs C.J. Heij om te fungeren als Commissie van Goede Diensten inzake het conflict met de museumbeheerder. De werkzaamheden van de commissie vingen op 10 mei aan. Op 23 mei ontvingen de leden van de vereniging een uitvoerige brief van een tiental museummedewerkers met betrekking tot de op 29 mei geplande ledenvergadering met tal van bezwaren tegen de Dr. A.B. van Deirse Stichting en de concept-beheersovereenkomst. In de brief werden de leden opgeroepen tegen te stemmen. De ledenvergadering van 29 mei verliep tumultueus. Zo verscheen er een groep van 30 personen die niemand kende en die allen voorzien waren van twee machtigingen. Na agendapunt 5 diende ing. B.J. van Vondel een voorstel van orde in: agendapunten 5 t/m 10 waren van minder belang, en in verband met tijdproblemen kon men beter overgaan tot behandeling van punt 11 - Voorstel van het bestuur tot het in beheer geven van de eigendommen van de Vereniging N.M.R. aan de Dr. A.B. van Deirse Stichting voor een periode van tien jaar. Naar aanleiding van dit voorstel diende de heer Noordermeer een motie van wantrouwen tegen het bestuur in die echter werd verworpen met 45 tegen 104 stemmen. Vervolgens werd het voorstel van Van Vondel in stemming gebracht en aangenomen met 103 stemmen voor en 47 stemmen tegen. Daarna werd de concept-beheersovereenkomst in stemming gebracht en aangenomen met 96 stemmen voor, 16 tegen en 37 onthoudingen. Protesten van de aanwezigen hielpen niet en discussie was niet mogelijk. Duidelijk was dat de overeenkomst door een overmacht van stemmen er eenvoudig

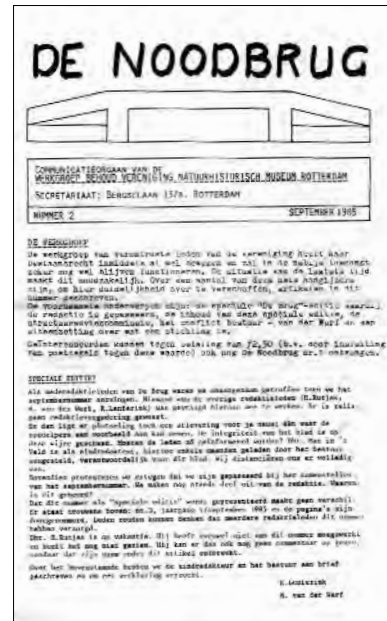
doorheen gejaagd werd. Na de stemming sloot de voorzitter, op aandringen van de beheerder van het Trefcentrum, de vergadering en deelde de aanwezigen mede dat te zijner tijd een vervolg op deze vergadering zou komen. De onvrede onder de leden was groot en het bestuur begreep dat er iets moest gebeuren om het vertrouwen te herstellen.

Op 10 juni verscheen het rapport van de Commissie van Goede Diensten. Haar oordeel was dat beide partijen schuld hadden aan het ontstane conflict. De commissie deed enige voorstellen tot oplossing van de problemen, maar het bestuur vond het rapport te eenzijdig en legde het naast zich neer. Hoewel dit rapport voorlopig als vertrouwelijk werd beschouwd, lag het toch in de bedoeling het te zijner tijd openbaar te maken. Dat is echter nooit gebeurd.

In het Vrije Volk van 12 juni verscheen een uitvoerig verslag over de problemen rond het museum en de daaruit voortvloeiende ruzies in de vereniging. Het bestuur werd onbehoorlijk beleid verweten en na de vergadering van 29 mei was een afkoelingsperiode nodig. Op 18 juni werd een bespreking gehouden in het Trefcentrum tussen het bestuur en een aantal ontevreden leden onder voorzitterschap van de heer H. Haven. Er werd besloten een commissie in het leven te roepen. Deze Structuur-Adviescommissie, onder voorzitterschap van mr. R.Vis, moest de beheersovereenkomst herzien, van commentaar voorzien en voorstellen doen. Ook adviseerde de heer Haven het rapport van de Commissie van Goede Diensten binnenskamers te houden. Kort daarna verzond het bestuur een persbericht met de mededeling dat het misverstand over de museumhuisvesting was opgelost en dat op 31 augustus een bijzondere ledenvergadering zou worden gehouden. In De Brug van juni 1985 verscheen een uitvoerig artikel getiteld 'Een alternatieve beheersvorm voor het NMR' waarin de gehele kwestie nog eens uitvoerig werd toegelicht.

Verontruste leden

Op 13 juli werd aan de gemeente Schiedam bericht dat de vereniging definitief afzag van het gebouw aan de François Haverschmidtlaan. Op

VERONTRUSTE LEDEN
RICHTTEN EEN
WERKGROEP OP MET EEN
EIGEN ORGAAN.
[ARCHIEF NATUURMUSEUM
ROTTERDAM]

4 augustus verscheen er een persbericht met de mededeling dat enige verontruste leden van de vereniging een werkgroep in het leven hadden geroepen die moest voorkomen dat de eigendommen van het museum in een stichting werden ondergebracht. Op 9 augustus besloot wethouder Jansen dat de begroting van het museum moest worden losgekoppeld van de Diergaardebegroting. Begin september deelde de voormalige museumbeheerder mede dat hij de Werkgroep Behoud Vereniging N.M.R. had opgericht. Als reactie hierop stelde mr. R.Vis voor te overwegen om de Algemene Ledenvergadering de ontbinding van de werkgroep voor te leggen, aangezien er geen twee verenigingen naast elkaar konden functioneren. Intussen bleek dat de ontslagen museumbeheerder een advocaat in de arm had genomen. Op 16 september verscheen het eerste nummer van de Noodbrug, een obscuur blaadje dat door de genoemde werkgroep werd verspreid en dat vol stond met aantijgingen tegen de bestuursleden van de vereniging en het Hulpfonds. Ook verscheen het eerste verslag van de Structuur-Adviescommissie met commentaar en voorstellen betreffende de beheersovereenkomst en de statuten van de Dr. A.B. van Deirse Stichting. Op 27 september besloot het bestuur de ontslagen museumbeheerder te schorsen als lid van de vereniging omdat zich een situatie voordeed waarin de belangen van de vereniging door zijn optreden ernstig werden geschaad. Dat hield verband met oprichting van de

Werkgroep Behoud Vereniging N.M.R. De dag daarna verzond het bestuur een brief naar de Werkgroep met bezwaren tegen het functioneren van deze beweging.

Serieuze plannen

Op 13 oktober verscheen het tweede en laatste rapport van de Structuur-Adviescommissie. Aangezien het de gemeente Rotterdam duidelijk was geworden dat de vereniging serieuze plannen had voor de vestiging van het museum in Villa Dijkzigt, had men een Stuurgroep in het leven geroepen die onder voorzitterschap stond van J. Witteveen, gepensioneerd vakbondsbestuurder en vice-voorzitter van de Kamer van Koophandel te Rotterdam. Deze gemeentelijke Stuurgroep had tot taak in nauwe samenspraak met de vereniging begrotingen op te stellen, de mogelijkheid van subsidieering en fondswerving na te gaan, een adequate beheersstructuur te ontwerpen en conclusies ten aanzien van de haalbaarheid van het plan aan het College van Burgemeester en Wethouders voor te leggen.

Op 12 november besloot het bestuur de heren J. Goudswaard, H.L. Strack, L.A. Man in 't Veld en B.J. van Vondel te belasten met een onderzoek naar de verbouwing en indeling van de nieuwe huisvesting. Voorts werd op deze bestuursvergadering gediscussieerd over de plannen en voorstellen van de Stuurgroep, zoals de juridische constructie van de beheerstichting. Ook werd gesproken over de te volgen strategie ten aanzien van de gemeente, dit ook met het oog op de voorgenomen algemene ledenvergadering op 23 november. In verband met deze vergadering ontving het bestuur een tweetal brieven en een stuk (gedateerd 18 november) van de Stuurgroep met betrekking tot de beheersvorm. Hiervoor zou een stichting moeten worden gevormd, die tot taak kreeg het beheer over het gebouw en het personeel, en het voeren van de exploitatie van het museum. Daarnaast zou een bruikleenovereenkomst worden gesloten, waarmee de vereniging zijn verzamelingen aan betreffende stichting in bruikleen zou geven, maar het wetenschappelijk beheer over de collecties zou behouden. In een vrijwilligersraad zouden allen die op enigerlei wijze in het museum onbezoldigd actief

waren vertegenwoordigd zijn. Ook wilde de Stuurgroep dat de vereniging uit hun midden een aantal mensen aanwees om de kwesties van beheer en bruikleen af te handelen.

Partijen vinden elkaar

Het geschorste lid / de ontslagen museumbeheerder stuurde een drie bladzijden lange brief met kritiek die met de brief van de Stuurgroep aan de leden werd toegezonden. Voorts kwam er een brief van de advocaat van de beheerder die er op stond dat als eerste punt op de agenda van de komende ledenvergadering aan de leden moest worden gevraagd om de schorsing van de beheerder als lid van vereniging ongedaan te maken. Het programma van de ledenvergadering van 23 november was zo omvangrijk dat deze in twee delen moest worden gesplitst en de gehele dag in beslag nam. De ochtend-bijeenkomst was gewijd aan de jaarverslagen en de bestuursverkiezing. Als eerste werd het voorstel van de advocaat van het geschorste lid in behandeling genomen: het werd door de vergadering met 42 tegen 38 stemmen verworpen. Bij de bestuursverkiezing kwam een nieuw bestuur uit de bus. Dit werd nu F.J.A. Sliker, voorzitter; C. Ruinard, secretaris; G.J. Gulden, penningmeester; L.A. Man in 't Veld, bestuurder; mw. C.W. van Melzen-van den Berg, bestuurder; drs. D.J.G. Brand, bestuurder en dr. C.J. Heij, bestuurder. De middagvergadering wijdde aandacht aan de voorstellen van de Structuuradviescommissie tot wijziging van de beheersovereenkomst, welke voorstellen door de leden werden overgenomen en goedgekeurd. Vervolgens werd de brief van de gemeente behandeld, waarbij Bernhard van Vondel de volgende motie indiende: 'De vergadering verleent het bestuur mandaat om met inachtneming van de gevoelens van de leden van de vereniging, de kwestie van beheer en bruikleen af te handelen'. Na stemming werd de motie met 48 tegen 33 stemmen aangenomen. Dick Brand en Frans Sliker zouden, eventueel met assistentie, en verantwoordingsplicht ten opzichte van het gehele verenigingsbestuur de onderhandelingen met de Stuurgroep voeren. De royerering van het geschorste lid bleek juridisch niet haalbaar, en besloten werd deze per 18 december op te heffen.

Op de bestuursvergadering van 11 december werd besloten om de heren Brand, Gulden, Sliker, Goudswaard en Vis te machtigen de komende vergaderingen met de Stuurgroep het bestuursstandpunt te verdedigen, zoveel mogelijk blijvend binnen de met de Van Deinsse Stichting gesloten beheersovereenkomst en overeenkomstig de op de laatste bestuursvergadering genomen besluiten. Tenslotte werd er op 20 december nog een vergadering gehouden met de Stuurgroep en de gemeente. Namens de vereniging zouden Dick Brand en Frans Sliker in het nieuwe Stichtingsbestuur plaats nemen. Er was ook een Comité van Aanbeveling samengesteld met als voorzitter de burgemeester van Rotterdam. Aan het eind van het jaar 1985 telde de vereniging 226 leden. Van het overleden lid Stam werd een legaat ontvangen van 12.000 gulden, alsmede een collectie boeken.

De onderhandelingen met de Stuurgroep werden in 1986 voortgezet. Het betrof hier voornamelijk de statuten van de nieuwe Stichting en de vraag hoeveel bestuursplaatsen er zouden komen voor de vereniging. Ook de bruikleenovereenkomst keerde terug op de agenda. Mede door de juridische adviezen van Ruud Vis vonden beide partijen elkaar uiteindelijk. []

(wordt vervolgd)

HET NIEUWE BESTUURS-
LID DR C.J. HEIJ (MET
BAARD) EN VOORZITTER
F.J.A. SLIEKER
(MET ZONNEBRIL).
[GEMEENTEARCHIEF
ROTTERDAM]

